Ч. 74. Чернівці, пятниця дня 24. червня (7. липня) 1905 р. Рочник XXI.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятниці і неділї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:
на цілий рік . . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Даремна мука.

Др. Аврель Ончул старає ся всїма силами заспокоїти своє сумлїнє. А старав ся він і все ще старає ся заспокоїти его таким чином, що мене робить одвічальним за своє поступоване і за всї консеквенциї того поступованя. Щоби запевнити д-рови Лупу досмертну президентуру у краєвім банку і позискати задля свого пляну волоских боярів (бо ми на се нїяк пристати не могли), він ударив в струни національного румуньского шовінїзму, вказавши на те, що цїла автономна управа краю спочиває у моїх руках, тоб-то у руках Русинів, щоби таким способом нагнати Волохам страху, що Русини мають у краю перевагу.

Кождий чоловік, навіть необзнакомлений з такими справами, знає, що заступник маршалка краєвого в соймі і заступництво маршалка краєвого на час его неприсутности у Видїлї краєвім, а автономна управа краю, яку веде цїлий Видїл краєвий — се не одно і те саме, що зводити одного з другим не можна, що така думка являє ся прямо сьмішною — та все таки отсей, хоч як нестійний арґумент, удержав ся; его підперла дитиняча замітка, що др. Пашкіс нїчо иньше, як другий я, що більше, що він Русин і — д-рови Лупу дістала ся в банку досмертна президентура, хоч трохи в зміненій формі („на необмежений час“). Але і се умів др. Ончул для Лупу визискати, бо за президентуру „на неозначений час“ виторгував для него грубу пенсию на випадок, коли-б его з президентури усунули.

Одже горяче бажанє др. Авреля Ончула, щоби забезпечити д-ра Лупу, сповнило ся, однак лиш таким чином, що аж мою особу треба було втягнути в гру. Невеличкою абсолютною більшостию голосів, ледви шістнацятьма, між якими фіґурують два голоси шваґрів, д-ра Лупу вибрали президентом банку і вивінували такою платнею, яка навіть і не снила ся др. Ончулови, що свого часу жадав для д-ра Лупу, як президента банку, всего 4.000 корон.

Але сумлїнє др. Авреля Ончула з тої причини не то що не заспокоїло ся, а формально розкричало ся і він знов, щоби приглушити голос свого сумлїня, давай вказувати пальцем на мене.

І як у першій дії тої нікчемної комедиї грає головну ролю національна, так у другій головним мотивом має бути материяльна зависть. Щоби відвернути увагу загалу від надмірно великої, як для президента банку, платнї др. Лупу, стали менї закидувати захланність. Розуміє ся, доказів на се нїхто не зміг привести, бо-ж усїм відомо, що я зовсїм не полюю на інтратні посади, не вганяю за провізиями, не прикладаю своїх рук до иньших таких інтересів, що приносять великі зиски. Навпаки, я працюю богато і радо для публичного добра, не дістаючи за ту роботу зломаного крейцара.

Як довго я був членом Ради шкільної краєвої, делеґованим з мінїстерства просьвіти, менї давали за се 200 К., словами: двіста корон на рік; тепер я не дістаю і того, а нїхто менї не може закинути, що я там дурно засиджую місце, що відношу ся неповажно до своїх обовязків. За той довгий час, від коли я членом Р. ш. к., я тільно два рази не був на засїданях і то тому, що мав иньші обовязки публичної натури.

І в Радї культури краєвої я маю досить роботи, хоч за те менї нїхто не платить. Те саме мушу сказати про свою роботу у комісиї для оцїнюваня руских підручників шкільних, те саме про безкорисну дїяльність у союзї руских кас хлїборобских та працю у пожичковім та щадничім стоваришеню „Руска Каса“.

Правда, як член Видїлу краєвого, я дістаю річно 4.000 К.; але-ж бо тих гроший не хотять люди бачити у иньших членів Видїлу краєвого, лиш у мене. Тай то з тих гроший дїйсно менї нїчого не лишало ся, бо-ж у мене, як заступника маршалка краєвого і керманича Видїлу краєвого були репрезентацийні обовязки, яких другі не мали.

Навпаки, моя нібито захланність вийшла на верх таким чином, що я, призначений з гори на віцепрезидента краєвого банку, при поіменнім голосованю в тій справі голосував за тим, що-б усї місця в управі банку були почесними місцями, щоби за них нїкому не давали жадної платнї.

Тому, коли у кругах др. Авреля Ончула побачили, що саме підозрінє що до захланности, без доказів, не має сили, кинули ся до негідних засобів сьвідомої неправди і зачали безлично ширити поголоску, що бр. Жорж Василько дає менї 6.000 К. пенсиї, а крім того я ховаю річно 4.000 К. до кишенї, як член управи якоїсь неназваної желїзницї! Цїль була та, щоби поставити мене, як чоловіка, якому можна позавидувати его доходів, на рівнї із д-ром Лупу. Та мимо того настрій суспільства що до др-а Лупу нї троха не поправив ся, а сумлїнє д-ра Авреля Ончула тільки голоснїйше ще відізвало ся.

І знов треба було его заспокоїти, бо і история з провізиєю его брата, др. Константина Ончула, не дає ему спокою. І знов, замісць звернути ся на правдиву адресу — свого брата — мене роблять за се відвічальним, що більше — а се трета дїя нікчемної комедиї — менї закидують, що я занедбав свій обовязок, хоч др. Аврель Ончул знає докладно, як то є з тою провізиєю і, що за провізию его брата на мене не може спасти нїяка вина.

Як кінчили ся переговори із бук. поземельним кред. заведенєм, менї виказали маєток того заведеня на 3,081.580 К., замітивши виразно, що той маєток — і більш нїчого — на основі переговорів має перебрати край. Я мав тільно обовязок призадумати ся над тим, чи виказаний маєток має для краю таку вартість, чи нї. По зрілій розвазї, обчисливши усе докладно, я рішив ся за виказаний маєток запропонувати 4,000.000 К. Переговори покінчили ся, сойм згодив ся на ту цїну купна усїма голосами проти др. Авреля Ончула, Тита

Під різкою.

(Оповіданє із салдатского житя.)

I.

По голім степу, при 40-степеневій спецї, маширували салдати цїлий день під тактом бубнів та грімким шумом музики. Та при кінци дня втомила спека тих людий так, що ледво ногами плентали. Йшли вони цїлїсенький день в повнім военнім строю. Турнїстра, що набита була всїлякими річами після припису, давила плечі. Ремінцї, що вели від турнїстри через плечі аж до пояса і на котрих висїли дві торбинцї на патрони, підтягали еї до гори, стискали груди і стїсняли свобідне дихане. Зручно скручена шинеля, що лежала своєю серединою на лївім рамени, обходила цїлу грудь, давила еї і спину. Дванайцяти фунтова пушка, що лежала на-через плечі перекиненій шинелї, гнула чоловіка до землї.

Монотонностию і браком житя відбирав степ в людий охоту й відвагу, а вливав в їх серця тугу й нудьгу, що їх ще більше ослаблювало.

Де-не-де лежали по степах люди, що попадали підчас маневрів і ожидали терпеливо помічних возів „Червоного Хреста“.

До них під'їзджали помічні вози „Червоного Хреста“. Злісливо скакали фельдчери*) з кізлів, кляли погано і заходили ся около тяжко ранених салдатів. В дикий спосіб зривали вони з салдатских плечий муніцию, здирали мундір і — не зважаючи на стогін хорих — спаковували їх на вози.

Перемашерувавши цїлий день під горячими лучами сонця, змучені та голодні салдати ледво що зайшли до касарнї, що лежала в центрі одного з полудневих міст.

Касарня складала ся з кількох величезних кімнат. По однім боцї кождої кімнати були розставлені в рівнім відданю один від другого — сїнники.

Вернувшись до касарнї брав ся кождий салдат за своє — по звичаю перше дїло: до чищеня оружя, патрон, кітлика, ременців та чобіт; а закусивши своєю часткою, кидав ся відтак кождий на свій сїнник і засипляв майже в ту мить. З вечера була касарня лихо осьвічена двома лямпами, що висїли на скривлених величезних цьвяхах.

Салдати спали на сїнниках, розкинувши руки й ноги; вони обертали ся часто і говорили у снї ріжні слова, що замешкали в їх мізках.

— Раз, два, три! — говорив в снї якийсь молоденький салдатик і бив в тактї по сїннику лївою і правою ногою.

— Лїва, права! — вторував другий, пригадуючи собі команду команданта.

— О, Боже мій, Боже! — зітхав глубоко молодий хахол*) з довгими, мягкими вусами, що кидали на все лице тонку тїнь.

В кутку коло дверий найбільшої кімнати стояв стіл, при котрім сидів деньщик;**) він боров ся зі сном, що незамітно підкрадав ся до него.

Очи злїплювали ся; тяжка голова, наче оловом налита, звисала на груди і салдат забував ся. Але будь який шелест, що вривав ся з надвору, розбуджував в ньому сьвідомість, що він салдат, поставлений на вартї, що він не сьміє спати. Він схоплював ся тодї на ноги, обводив мутними очами касарню, переконував ся, що все „в добрім порядку“ і сїдав потім знов на столець, даючи собі слово, що вже не буде очий замикати. Одначеж за хвилю, дві, три — починав знов те саме. В тих хвилях ставало ему страшно. Не зовсїм зрозумілі слова і виклики салдатів, стогнаня і крики, помішані з командою виголошеною салдатами, тишина лїтної ночи — все те насувало на деньщика якийсь страх. Він вихований в забобонах і привик до них, тому і вірив у всякі забобони. І ось зачав привиджувати ся ему в противнім кутї сам „він“, — чорний, з рогами й хвостом, з вишкіреними зубами. „Він“ сьміяв ся. Тодї деньщик схоплював ся, кидав ся на перший сїнник і будив сонного товариша:

— Вставай, чорте проклятий! О сатано! — Хиріє погана пика!

— Но, вставай, дяволе!

— Що-о-о? — питає наляканий салдат і вмить розуміє все і паде назад на подушку.

— Ось, який нетріб, витріщив баньки і не розуміє нїчого.

Деньщик приходив до себе; з роздрюханим салдатом щезав і привид і минав ся не вияснимий переляк. Салдат заспокоював ся, сїдав — незамітно для себе самого — вигідно на столець, знов зачинав бороти ся із сном і привидами і мусїв змучений часто піддавати ся. Так засипляв він глубоким сном і вимовляв голосно від часу до часу: „все в до-обрім по-о-ря-я“ конець послїдного слова завмирав вже на его язицї.

Все се мож було замітити кождої ночи. — І того разу спала від півночи цїла касарня. Лише Грицько Блоха не спав.

II.

Грицько Блоха був як раз одним із замітнїйших салдатів шестої роти*) Міньского полку. Він зачинав завше забаву, танцював, бавив товаришів при кождій нагодї своїми жартами і був тому любимцем цїлої роти. Але помимо того не міг привикнути до житя в касарни; его завше тягнуло в село, де на него ждала чорноока Оксана.

Хіснуючи ся першою доброю нагодою — втік Грицько. Салдати тужили з першу за ним дуже, а потім призабули на свого любимця; аж нараз рознесла ся чутка, що Грицька арештовано в селї і припроваджено назад до полку.

Салдати не хотїли повірити, щоб Грицька могли йимити, але річ була ясна, бо на подвірю явив ся Грицько в супроводї полїциї. Товариші ще не встигли порозпитувати его добре, як і вивели

*) Вояки санїтарної служби.

*) Українець.

**) То що наш Tagskorporal.

*) відділ, як в нас компанія.

Ончула і др. Лупу тай ще висказав мені подяку за мою роботу.

Я роз'ясню сю справу на иньшім приступнійшім прикладі. Хтось продає краеви якусь реальність, що для краю потрібна, враз із приналежним городом. Але продавець не хоче одної частини городу, величини кількох квадратових метрів, продати за ніщо в сьвіті, бажаючи задержати его для своєї власної потреби. Краеви на тій частці нарешті богато не залежить; для него має велику вагу сама реальність і він рішає ся таки еї купити під такими умовами. І хиба можна з тої причини робити опісля закиди, що не сповнив своїх обовязків той, що заступав край при угоді, коли-ж вже купно зреалізоване і сойм згодив ся на него?

А др. Аврель Ончул все таки виїздить проти мене із сим закидом. Я, каже він, не повинен був на те згодити ся, щоби поземельний банк виплатив его братови провізию. Але-ж бо я й не годив ся, бо я ніколи не почував за собою права розпоряджати ся чужою власністю. Тим меньше міг я серед таких обставин сперти цілу справу з провізиею, бо я, говорячи словами др. Авреля Ончуля, не є ні куратором того, що давав провізию, ні того, що еї брав.

Закид, що я не сповнив своїх обовязків, міг би мене діткнути тілько тоді, коли-б я був використав безперечно корисну ситуацию при переговорах на те, щоби запевнити провізиї для себе або для таких, що мені близькі. Але сего ніхто не посьміє мені закинути. Мої руки були чисті і чистими лишили ся; таке-ж чисте мое сумлїнє.

Та за те аж надто кричить-репетує сумлїнє др. Авреля Ончула, сумлїнє, що его все а все на ново розбурхує нарушене публичне сумлїнє. Нї одного, нї другого не заспокоять нї бесіди, нї статї по часописях... Даремна мука...

Др. Стефан Смаль-Стоцкий.

Полїтичний перегляд.

Із австрийского парляменту. Речинець, до якого будуть тривати наради в парляменті ще не певний. Як переговори між Колом польским і Молодочехами а правительством підуть гладко, то его наради готові потревати до половини липня. На вступі вчерашного засїданя відповідали президент мін. і мін. просьв. Гартель на кілька інтерпеляций. Між иньшими відповів він на інтерпеляцию пос. Пігуляка в справі нарушеня фундацийних постанов при наділеню стипендиею ім. Франц Йосифа правника Леопольда Вомелю із помине нем більш управненого студ. Коропатницкого, а відтак на інтерпеляцию пос. Шрайтера про обманьства із леґітимациями желїзничими в Чернівцях та про стоячий з його справою обіжник буковиньскої ради шкільної краевої.

По полагодженю виливу мотивував пос. Плячек свое внесене, щоб безпроволочно полагоджено справоздане промислової комісиї про доповнене промислової новелї та щоб вибрати нову комісию для обрад над сею справою, якаб оставала перманентною і по замкненю ради державної. Пос. Брайтер супротивив ся, бо хоч він не воріг промислової новелї, то все таки не може згодити ся на те, щоб еї полагоджувано на лоб, на шию. Перетвореню комісиї на безперервну противить ся й тому, що се е звичайною спекуляциею на диети, а що комісия мати ме тільки 18 членів, а через те меньші сторонництва не будуть в нїй належно заступлені, про те голосувати ме проти цїлого внесеня. Відтак промавляв ще пос. Бжезновский і мін. торг. Каль, який заявив, що годї надїятись, аби промислова комісия могла полагодити свої комісиї перед закінченем теперішного законодатного періоду, впрочім наглости внесеня п. Плячка він, як представитель правительства, зовсім не противить ся. Після того промовляли ще пос. Ерб і Ельдерш та ґенеральні бесїдники пос. Шенерер (contra), пос. Плячек (pro) і приступлено до голосованя, у якім нагле внесене пос. Плячека принято і приступлено до дневного порядку себто до справ недотикальности посольскої.

По полагодженю кілька справ посольских приступлено до дискусиї над правительственним предложенем в справі зміни катеґориї домового податку для кількох міст, між иньшими і для Кракова та Львова. По заяві мінїстра Козля, що приготовляючі працї в тій справі е в повнім руху, та що е надїя, що в слїдуючім роцї палата буде могла приступити до тої кодифікациї — приступлено до дискусиї над наглячим внесенем Штайна що до зірваня унїї угорско-австрийскої. Штайн закидає Ґавчови дволичність і жадає заяви правительства що до відносин правительства австрийскоѳо до угорского. Ґавч в відповіди полемізує зі Штайном і просить палату о відкинене наглости, що по довшій дискусиї і стало ся. На тім засїдане замкнено.

На засїданю з дня 5. липня по відчитаню інтерпеляций — між иньшими інтерпеляциї пос. Н. Василька в справі ухвали колеґії професорскої унїверзитету черновецкого, щоби ректор приходив лише на такі збори студентів, на яких уживати ся буде язика нїмецкого — пос. Лупу зложив свій посольский мандат. По відповідях мінїстрів на інтерпеляциї, вела ся дальша дискусия над зміною катеґориї домового податку більших міст, а відтак приступлено до дискусиї над предложенем о супочинку недїльнім і сьвяточнім в промислї. З відповідий мінїстрів на інтерпеляциї треба зазначити відповідь мінїстра оборони краевої на інтерпеляцию пос. Брайтера в справі самоубийства Г. Тайтельбавма в школї однорічних охотників в Чернівцях. Мін. заявив, що до того самоубийства причинило ся нелеґальне трактоване небіщика, та вимагане фізичних річий, які були неможливі для его сил; дальше заявив мінїстер, що винного в тій справі остро покарано.

По вчерашнім засїданю парляменту відбуло ся засїдане комісиї Дершати, на якім пос. Вольф іменем субкомітету поставив внесене, котрим приймає ся до відома заяву правительства, після якої оно на власну одвічальність в порозуміню з правительством угорским хоче переказувати спільному правительству провізоричні квоти, після санкціонованих до тепер ухвал делеґаций, які аж пізнїйше будуть обчислені. Застерігає ся однак проти такого прецеденсу, з якого на будуче міг би вийти звичайний спосіб трактованя спільних справ і жадає ся як найскоршого конституцийного полагодженя справи. Дальше внесене зазначує, що Австрия чує ся покривдженою дотеперішним ключом квотовим до покриваня спільних видатків, та підносить конечність спільної армії. Пос. Ґрабмаер ставить додаткове внесене, що коли би на Уграх утворено армію національну, то правительство має поробити відповідні кроки для забезпеченя інтересів сеї половини монархії. По заяві бар. Ґавча, що правительство скличе парлямент і разом з ним понесе відвічальність за ухвалу, коли справа дійде до децидуючого звороту — засїдане замкнено.

Угорщина. Томашіч, бувший мін. Хорватиї оголосив в „Budapesti Hirlap" артикул, що в разї евентуального перетвореня спільної армії, також права язика хорвацкого мусять бути увзглядненї.

Франция. Палата послів приняла послїдний артикул закона про роздїл церкви від держави. Відтак деп. Ріберті поставив внесене, щоби відкинути наглість трактованя справи предложеня закона про роздїл, що однак по мові Бріянда, яку ухвалено оголосити плякатами в цїлім краю, відкинено і відтак ухвалено цїлий закон про роздїл церкви від держави 341 голосами проти 233.

Справа Марокка. Між правительством нїмецким а французским наступила згода в справі мароканьскій на слїдуючих пунктах: 1. Інтеґральність Марокка буде захована; 2. Власть султана не буде зовсїм ограничена; 3. Всї умови між державами а Мароком будуть респектовані; 4. Узнає ся угоди: французско-анґлійску і французско-ішпаньску; 5 Франция з огляду на те, що границї еї посїлостий граничать з Марокком, одержить певні привілеґії. — В виду сего згода між Франциею а Німеччиною е запевнена, а грозячої ще до недавна війни французско-нїмецкої не буде.

Революция в Росиї.

До Одеси виїхав ґр. Іґнатієв, іменований царем за старанем Трепова диктатором Одесси. Коли Іґнатієв від'їхав, Трепов обіцяв цареви, що він в 24 годинах зробить спокій в Одессї. Має він сповнити там подібну ролю, як колись Муравйов на Литві в Вильнї. Іменоване Іґнатієва викликало перестрах в Одессї, бо сподіють ся, що оно викличе нові розрухи в містї, яке троха вже успокоїло ся. Щоб успокоїти невдоволених, правительство дало 20.000 робітникам, які були без занятя, роботу при очищуваню порту. Все-ж таки від часу до часу лунають на улицях оклики револьтуючих робітників, свистять кулї, та повнять свою пекольну роботу бомби. Не тілько в містї кипить революция, але також богато мужиків по селах бунтує ся. „Князь Потемкин", набравши троха живности і вугля в Констанцї за дозволом властий румуньских, та виславши звідтам заяви до властий російских і прочих кораблїв, що всїх тих, які з ним не получать ся буде уважати за ворогів, хотїв затопити стацийний російский корабель в Констанцї, який з ним не получив ся, але румуньский корабель тому перешкодив. Відтак „Потемкин" виплив на повне море. Що він дальше почне, не звісно. А що він крім 500.000 рублїв в грошах має дуже мало вугля і живности, сподіють ся, що він буде здержувати торговельні кораблї, або, що поплине до побереж турецких. Що до „Юрія Победоносцева", який получив ся був з „Потемкином", то кажуть, що він в Одессї висадив збунтованих матрозів, а сам піддав ся властям. В кождім разї фактом є, що дух бунту живе в цїлій фльотї чорноморскій, коли она не мала навіть відваги присилувати до здачі один свій корабель. Віцеадмірал Крїґер дав сиґнал, щоб „Потемкин" і сьвіжо збунтований „Победоносцев" получили ся з ним і плили до Севастополя, а коли ті кораблї відповіли сиґналами, що они остають ту, він не міг нїчого більше зробити, як серед окликів: „гура" на честь „Потемкина" і „Победоносцева" серед своєї залоги вернути назад до Севастополя, та пустити сейчас часть матрозів до дому.

Не меньш відрадні для царя вісти приходять із Лїбави та Кронштаду, де також бунтують ся матрози і де вони зводять формальні бої з військом. Вчера знов мав з Кронштаду виплисти один корабель лїнїйний на повне море безофицирів, а на панцирнику „Імператор Александер II." вибух бунт частини залоги. Також на кружляку „Мінїн" вибухли розрухи. В Лїбаві 28. і 29. червня 4.000 матрозів, отже цїла залога тамошного порту военного, піднесло бунт, побило богато официрів, знищило внутрішні уряджения; причиною розрухів було се, що вислужених матрозів не пущено домів, а задержано на розказ з Петербурга дальше в службі. Козаки і військо мали в части привернути спокій.

В Петербурзї 12.000 робітників путилївских заводів підняло страйк. На улици Мясній прийшло до борби між робітниками а військом, при чім 20 осіб арештовано, а 4 козаків ранено. В Києві прийшло з нагоди побору резервістів в кількох частях міста до розрухів, в яких ранено і побито кількох комісарів, жандармів і козаків; один резервіст убитий. В кінци однак привернено спокій.

А тимчасом цар думає все таки, що, зміняючи особи чиновників, потрафить направити зогнилу машину бюрократичну. Ото довідуємо ся з Петербурга, що на місце мін. війни Сахарова, який подав ся до димісиї, іменував цар мін. війни ґен. Редіґера.

Росия й Японія.

Дві армії японьскі в силї 200 тисяч людий рушили на північ, щоб відтяти получене Владивостока з армією Ленєвича, та приступити до облоги Владивостока. Сподіють ся на днях битви над рікою Тюмен. А тимчасом доносять американьскі часописи, що Рузвельт сподіє ся, що невдовзї удасть ся єму довести до здійсненя завішеня кроків воєнних аж до покінченя мирових переговорів.

З краю.

Краєвий банк. З днем 1. липня прийшла санкция краевого банку. З тим днем увійшла в жите тота так важна для робучого народу інституция. Та на жаль вже на початку поповнено незаконність. Др. Вольчиньский, що веде тепер справи Видїлу краевого, замість обговорити докладно цїлу справу із членами Видїлу краевого, коли і яким чином треба би ввести нових функціонарів до краевого банку, як полагодити вступні річи і т. д., на свою руку — хоч він є тілько виконавцем

его на „гауптваху". По кількох місяцях явив ся Грицько знов в касарни, але вже в станї „караного".

Грицько Блоха уходив ще і тепер за „фіґляра"; він і тепер веселив свою роту і баталїон, але в его піснях було чим раз частїйше чути вираз тяжкої журби і щирої туги. Весела пісня кінчила ся часто на півслові. Чим раз частїйше доводило ся бачити Грицька тужним, все рідше було чути его дотепи і „фіґлї". Оттак затужив Грицько і втїк по другім разї, але тепер вже на довший час.

— Ну, пропав салдат — говорили его товариші.

— Егеж, гарний парубок і жвавий салдат, коли — баба — договорював підофіцер.

— Дурне-е-еньке хлопя — зітхаючи, договорював він. Був би вже підофіцером, а так дурак з него!

Салдатске жите йшло своїм шляхом і — Грицька забули. А він скинув з себе салдатські відзнаки, став в сусїднім містї за дворнїка і тримав коло себе свою Оксану і стареньку матїр. Але не довело ся єму довго тїшити ся свободою. При кінци року арештували его і відпровадили назад до полку. Єго поставили перед окружний військовий суд за другу втечу з війска і за розтрату військових річий і засудили яко „караного" вже на різки. І вивели Грицька з „гауптвахи" до річної келїї, щоби небавом виконати засуд. (Далї буде).

волї цїлого Видїлу краевого — повідомив усїх членів Видїлу краевого, що 4. с. м. відбирати ме присягу від усїх функціонарів у краевім банку. Се була одна незаконність; за неюж пішла зараз друга, ще більша. Як ми нераз згадували, після § 25. банкового статута число 2. віддїл 5.: „президент банку не сьміє бути послом до Ради державної, не сьміє бути в активній державній службі, не мае права бути краевим урядником, не сьміє займати ся адвокатурою, і загалом мати якісь иньші побічні занятя“. Тимчасом др. Лупу, що зложив що правда свій мандат до Ради державної, все ще таки є активним державним урядником, все ще він радник краевого суду. Тим, що він подав ся на пенсию, не перестав бути державним урядником на так довго, доки не прийде его спенсіоноване. На се доказ маемо в усїм відомій справі, що др. Лупу разом із поданем, з просьбою о спенсіоноване подав прошене о відпустку. Спенсіоноване не залежить від др. Лупу, а від мінїстерства справедливости; а може там найдуть які перешкоди, бож др. Лупу не залучив до поданя сьвідоцтва, що він хорий? В кождім разї, як є так е, др. Лупу все ще є державним урядником і від него, як державного урядника, не сьмів др. Вольчиньский відбирати присяги, а вжеж цїлком не сьмів сего зробити без ухвали Видїлу краевого в так важній справі. Коли се стало ся, то знов маемо новий доказ, що як бояри є при кермі, то у них закони не мають великого значіня... Розуміеть ся, що др. Стоцкий запротестував як найенерґічнійще проти такого поступованя — та лиш дивно, що др. Лупу серед таких обставин вже перебрав функциї президента банку...

У вівторок складали крім д-ра Лупу присягу на руки д-ра Вольчиньского, віцепрезиденти краевого банку: др. Стефан Смаль-Стоцкий, др. Каетан Стефанович і директор маґістрату Йосиф Відман. Опісля відбуло ся представлене тїла урядничого поз. бук. кред. заведеня новій президиї. По промові директора Пашкіса відповідав президент др. Лупу, який обіцяв дбати за добро урядників.

НОВИНКИ.

Чернївцї, 6. липня 1905.

На віче! На віче! Сини буковиньскої Руси, прибувайте десятками тисяч на велике народне віче, що відбуде ся вже нинї о 1. годинї в пол., в павільонї Ґрудера в Чернївцях! На тім вічу повинні явити ся всї як один муж, кому не байдуже загрожене наше становище!

Із ц. к. школи промислової. Іспити приватистів з кляс приготовляючих школи торговельної відбудуть ся дня 20. липня с. р. о год. 8-ій рано. Вписані приватисти мають зголосити ся з посьвідченем заплаченя такси у професора Р. Тучека.

Відчит М. Ахера про: „Задачі Жидів на Сходї“ відбуде ся дня 8. липня о год. 6-ій вечером в сали ратушевій. По відчитї відбуде ся в честь прелеґента бенкет в готели „Бель Ві“, уряджений жидівским академічним тов. „Зефіра“. Вступ на відчит коштує: місце сидяче 1 кор., а місце стояче 60 сот.

Проф. Іван Микулич Радецкий. Свого часу донесли ми про смерть славного оператора проф. д-ра Микулича, а тепер подаемо важнїйші дати з его житя тим більше, що покійний походив з нашого краю, з Буковини. Родив ся він в Чернівцях, де і ходив до ґімназиї а медицину кінчив у Відни. — Там звернув на себе увагу проф. Більрота і став его клїнїчним асистентом. За свої научні працї на поли хірурґії зістав іменований доцентом унїверзитету у Відни. — Покликаний відтак на унїверзитет краківский з'єднав собі і там велику симпатию. — Хоть проф. Микулича у Кракові дуже поважали і навіть ним величались яко сьвітилом унїверзитетским, то він не чув ся у тім містї щасливим. Католицко-клерикальний дух, що там панує, давив его. — З радостию приняв він поклик на професора хірурґії до Королївця в Прусах (Königsberg), де учив років пять. — Відтак покликали его на катедру до Вроцлава на пруській Шлезиї, де і умер в 55. роцї свого житя. — Проф. Іван Микулич Радецкий вів перед між усїма хірурґами в Нїмеччинї. Се ему признали усї нїмецкі професори, що зібрались перед двома роками на конґресї в Вроцлаві. Єго клїнїка, збудована після его плянів і під его личним доглядом, уважає ся й до тепер перворядним закладом, який істнує не лишень в Нїмеччинї, але і в цїлім сьвітї. До проф. Микулича сходились ученики з цїлого сьвіта і слава его лунала і в Европі і в Америцї. — Австрийске мінїстерство закликало его двічи на катедру хірурґії до Відня. Хоть як радо хотїв Микулич обняти ту катедру по своїм учителю Більротї, та справа розбилась тому, що Микулич хотїв у Відни сотворити інститут новий, відповідний вимогам нового часу, а австрийске мінїстерство чомусь на таку цїль гроший не дало. Так і остав ся він в Нїмеччинї, де его окрили почестями, які лиш може дати уряд і унїверзитет. — Як хірурґ проф. Микулич не мав рівнї собі, як чоловік був він щирий, приступний і дуже симпатичний Малий ростом, худощавий, рухливий як живе срібло, він так лиш бігав по своїй клїницї, обнимаючи своїм оком увесь той зложний опарат новомодного хірурґічного закладу. Він був усюди. — Qui pro quo лучалось з ним дуже часто. Неодин чужинець, що начитав ся про Микулича і его хірурґічні працї, приїхав з далеку, щоб побачити того славного чоловіка, держав его за клїнїчного помічника або щось таке подібне. Так смирно виглядав він і одядав ся він також так дуже невибагливо. Проф. Іван Микулич Радецкий походив з рускої родини. Дома говорив він за молоду по руски і батько его був, коли не помиляемо ся братчиком в брацтві греко-кат. церкви в Чернівцях. Вихований як богато Русинів буковиньских на нїмецкій культурі, і увійшовши відтак цїлковито в научну працю, він став тим, що зве ся deutscher Gelehrter в найлїпшім значіню того слова. Се може бути жаль для нас, як нациї, що проф. Микулич збільшив своїм ґенїем славу нїмецкої, а не рускої науки. Та не покійника тут винуватити, але ті обставини, серед яких ми живемо. Потїшаймо ся хоть тим, що з нашого племени виходять такі велитнї, як покійний проф. Микулич. Мусять они через обставини працювати на чужій ниві, але робота, яку они вносять в скарбницю загально людскої культури, все таки остане ся во віки роботою чоловіка нашого племени. Народ, що видае таких людий, народ живий. Прийде той час, що Микуличі будуть учити на руских унїверзитетах.

Бунти в российскім війску. Послїдна підпора самодержавія — слїпа вірність і послух салдатів — захитана. Скрізь у Росиї лучають ся військові бунти, то що. Ось у Херзонї на площі вправ підчас науки дисциплїнарного баталїону кинуло ся декілька салдатів з баґнетами на капітана Мірґородского, завдаючи ему кілька ран, які є одначе не важкі. Комендант баталїону Давідов, який хотїв ратувати Мірґородского, одержав пять глубоких ран від баґнету. Помимо того удало ся ему ще серед окликів „гурра“ завести полк до касарнї. Тут засів до писаня справозданя до царя, — але підчас писаня помер. Салдати числом 8, які брали участь в нападї, утекли, але їх за виїмкою одного, поарештовано.

Яке „помагай біг“ — таке „дай Боже здоровлє!“ Недавно рішили Спол. Держави не впускати більше на амер. територию Хінців. На се не залишили відповісти Хінцї, які чим раз більше пробуджують ся із довговікового летарґу. Ось купцї Шанхаю і иньших великих міст рішили, що з днем 1. серпня: 1. Ніодин Хінець не купувати ме більше американьских товарів; 2. хіньскі купцї не будуть більше перевозити своїх товарів на американьских суднах, 3. Хінцї не будуть вже посилати своїх дїтий до шкіл, якими заряджують Американцї, 4. Хінцї не будуть служити по американьских фірмах, 5. Хіньска прислуга покине службу у своїх американьских хозяїв. Оттак відповіли Хінцї своїм ворогам, а треба додати, що при хіньскій солїдарности можна бути певним, що сї рішеня не останугь лише пустословними резолюциями, як се буває дуже часто з Русинами, які богато постанов передовсїм що до наших ворогів — оставляють лише на папери.

Смертельний марш! Ще не забули ми про траґічний марш вояків з Білек та про жертви, які він мав за собою, аж ось доносять нам знов про нечуване надужите власти начальства військового, яке потягнуло за собою смерть кількох, а захороване около 200 вояків. Цїла подія лучила ся в Полї. Оберст Ґлїкіх випровадив на вправи в походї полк оборони краевої стаціонований в Полї. Вже рано вказував термометер 32° С. Війско було в уборі, як до війни; підчас маршу не дістало нї їсти нї пити, анї відпочинку. Коло полудня прийшла катастрофа: 200 вояків впало без сил на землю, з яких 3 вже померло. Помочи лїкарскої не було майже жадної; доперва надбігші з міста цивільні люди принесли перший ратунок нещасним жертвам мілїтаризму. В виду сего панує в Полї велике обурене.

Офіцирска афера в Прахатци. В Прахатци запросив ляйтнант Кіршнер до себе одного ґімназияста і казав его одному капралеви вибити батогом. На скаргу ґімназияста відбуло ся слїдство військове, по якім ляйтнанта засуджено на 24 днів, а капраля аж на 15 місяців арешту. Се характеристичне для військовости, що офіцира, який був ту одиноко винний, засуджено на так низьку кару, а капраля, який після приписів військових мусїв сповнити розказ свого старшого, на 32 рази висшу кару.

Оповістки і т. п.:

Вашківска філїя „Рускої Школи“ устроює в суботу, дня 15-го липня с. р. в касиновій сали в Вашківцях н. Ч. вечерницї з танцями. — Стрій народний або візитовий. — Вступ від особи 2 К. — Музика глинницка пана Алека Паращука. — Початок о годинї пів до 9. вечером. Запрошеня розсилае ся рівночасно. Хто через недогляд не одержав би запрошеня, зволить звернути ся до п. Івана Герасимовича, учителя в Вашківцях н. Ч. — За комітет: *Гедимін Лисинецкий*, ц. к. начальник суду, *Николай Спинул*, ц. к. інсп. шкіл, *Олександер Кобилянъский*, ц. к. комісар староства, *Василъ Чаховский*, надучитель, *Ів. Герасимович*, учитель.

Із Нових Бросківців. Перші загальні збори читальнї „Рускої Бесїди“ в Нових Бросківцях відбудуть ся дня 9. липня н. ст. 1905, на котрі сею дорогою запрошаемо всї дооколичні читальнї і поодиноких патріотів. На гостї з Черновець буде рано ждати фіра в Лужанах. Місце збору коло школи. Сподїючись, що численні приятелї народу прибудуть звеличати се народне сьвято, желаю всїм милого побаченя в Бросківцях. — За видїл: *Осип Григорчук.*

Спинене руху желїзничого. З причини усуненя насипу спинено загальний рух між Микуличином а Тартаровом на шляху Станиславів—Ясенїв (Керешмезе). На частинах шляху Станиславів—Микуличин і Татарів—Ясенїв триває рух дальше.

Просимо Вп. Пань, що обіцяли взяти участь в концертї в честь М. Драгоманова, який відбуде ся дня 15. с. м. прийти безусловно на пробу дня 9. с. м. (в недїлю) о пів до 11. год. перед полуднем в салї „Народного Дому“. — *Комітет.*

На селяньску бурсу зложили з нагоди отвореня „Січи“ в Устю-Путилові, на руки пана надуч. С. Балошескула слїдуючі панї і пани з Дихтинця: добр. панї Даскалюкова 1 К, добр. панї Некраш і Лучаковска 2 К, панї А. Балошескул 1 К, п-а Олена Балошескул, 20 с. пани: С. Балошескул 2 К, Ст. Зота, Іл. Тевтул, Теоф. Гнїдий, Юр. Майковский, Юр. Заяц і Глуханюк по 1 К, Антін Мандрик 50 с., о. Даскалюк 80 с., Костащук 1 К, Проданик 1 К — разом 15 К 60 с. — Сердечне спасибіг. — *П. Клим.*

Із штуки і літератури.

Ще раз пригадуємо, що аматорске представлене в Чернївцях заходом тов. укр. студ. „Січ“ відбуде ся в пятницю, дня 7. с. м. в великій сали „Нар. Дому“. Виставлена буде 5-актова комедия Івана Тобилевича (Карпенка-Карого) Мартин Боруля. Початок о год. пів до 8-ої вечером. Цїни місць: першорядні крісла 3 кор., другорядні 2 кор., треторядні 1 кор. 20 сот., вступ на салю 80 сот. — Білети можна швидше замовляти в „Рускій Касї“, у п. О. Могильницкого. — Про моральний успіх сеї вистави, у якій виступлять добре звісні нашій публицї аматори, нїчо й турбувати ся. Тим то можна надїяти ся на не гірше еї поводжене материяльне, тим більше, що половину чистого доходу призначено на Академічний фонд запомоговий, якого правильне функціоноване в виду незасібности нашого студентства являеть ся невідкличною потребою.

Лїтературно-Науковий Вістник. Річник VIII. Том XXXI. Книжка VII. За липень 1905. Зміст: а) части белетристичної: Іван Франко: Притча про терен, Лїсак Тамаренко: Дївчина-загадка, Андрій Веретельник: Денис Браташ, Павло Барвінський: Американцї, Андрій Чайківський: З ласки родини (далї буде), Франк Норріс: Вир, б) части наукової: Реферат комісиї у справі знесеня заборон україньского друкованого слова (конець), До характеристики сучасного стану нашого театру: І. Спростоване д. Михайла Губчака, II. З листу д. Степана Махницького, III. Уваги д. Ст. Чарнецького, О. Вишневський: На переломі (далї буде), В. Львівський: Нові книжки (конець), Іван Франко: Дещо про нашу пресу, М. Зубрицький: Становище рускої журналїстики супротив наукової роботи в „Наук. товаристві ім. Шевченка“, Василь Панейко: Фрідріх Шілер, М. Грушевський: Не даймо ся! Хронїка і бібліоґрафія.

„Страшний день в Петербурзї 22. січня 1905“ увіковічнили кистию два віденьскі малярі В. Коссак і Г. Темпель. Образ сей виставлено тепер у Відни, де він притягае сотки видців. Один віденьский критик описує сю картину ось так: Перед нами простора площа, серед якої знимає ся колюмна миру; по правій сторонї Зимова палата і будинок адміралїциї, а в глубинї дерева парку. Похмура мрака глубить ся на овидї, а блїде, студене российске сонце, неначе опир, грае ся по стїнах палат. Перед Зимовою палатою, по вбийчій праци стоїть віддїл піхоти і без зворушеня, обоятно, глядить на овочі страшного свого чину; біля него впадає на товпу віддїл кінницї під проводом офіцира, на якого лици полишили шампан і любощі нестерті слїди; та товпа скервавлена, перта стеклостию і переряженем тисне ся в округ колюмни мира, що немов на сьміх підносить ся на сїм місци кервавих лютувань. Обпоєна горівкою солдатеска із обличем диких бестий рубае нещасну товпу, якій з другої сторони заперла дорогу полїция. — Се образ повен страшної проймаючої житевої правди в композициї і переведеню. Кождїська голова є характеристичним типом, а їхний вираз, чи він означує дике бестияльство, чи бездушну глупоту, стеклість, біль або смертний страх, є повним житя елементарно сильним, загальним у поодиноких осіб. А з тої повної дикости, схоплені в прегарно виконаній композициї кидають ся в очи, вїдають ся в серце поединчі, величаво виконані ґрупи; немов то відривають ся від цїлости, а однак лучать ся із нею гармонїйно: там гарна, мужеска стать сьвященика (о. Гапон) на чолї товпи, піднимає проти напираючих їздцїв хрест, біля него хилить ся старий товариш, нервово держучи сьвяту ікону — на передї старий, сивобородий чоловік із товпи влучений кулею паде на землю, держучи при собі портрет царя і піднїмаючи грізно затиснений пястук в напрямі царскої палати. — А онди матїр неначе квочка курята хотїлаб захистити свої дїти перед неминучою загладою. Тут знов молодий сильний парубок, стоячи біля трупів своїх помордованих товаришів, відкриває свої груди на жертву умундїрованим убійникам. Там стара мати, повна посьвяченя, зложила голову свого поляглого сина на свойому нїдрі. Далї знов молода модистка у цьвітї лїт, що хоче втїкти із окрівавленим кошиком, з того місця мордів, або той візник, що навіть в тїй страшній хвилинї не забуває про те, що він відвічальний за свого пасажира і виносить его окрівавленого з товпи, або той чоловік, що хоче виратувати поранену жену або вкінци той старець, що дивить ся все ще з довірем на палату, не мов би звідтам мало вийти спасене...

Фабрика карпатських косів Мінцер і Спілка

ВІДЕНЬ 9/3.

ЗА КОЖДУ НАШУ КАРПАТСЬКУ КОСУ ЗІ ЗНАКОМ ОХОРОННИМ:

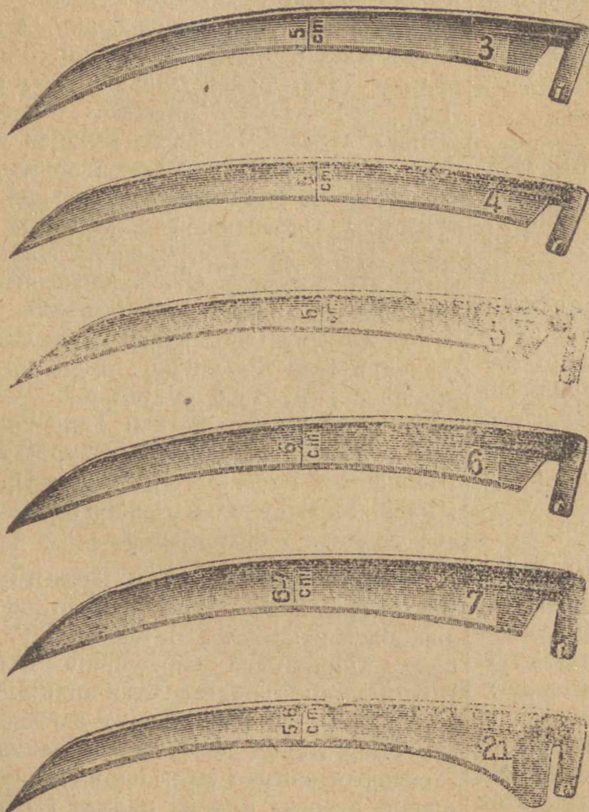
„пила з косою“

даємо повну гарантію.

Коли яка коса показалаби ся невідповідна, відміняємо її на иньшу, або звертаємо гроші

Остерігаємо перед наслідованем.

ФОРМИ КОСІВ.

ЦІНИ КОСІВ В КОРОНАХ:

Довгість коси в цм.	№ 3, 4, 5 по серед. 5 цм. у пятки 7 цм.	№ 6 по серед. 6 цм. у пятки 8 цм.	№ 7 по серед. 6—7 цм. у пятки 9 цм.	№ 21 по серед. 5—6 цм. у пятки 14 цм.
	К	К	К	К
50	1·20	1·60	1·70	1·90
55	1·30	1·70	1·80	2·—
60	1·40	1·80	2·—	2·10
65	1·50	1·90	2·10	2 20
70	1·60	2·—	2·20	2·30
75	1·70	2·10	2·30	2·40
80	1·80	2·20	2·40	2·60
85	1·90	2·30	2·50	2·80
90	2·—	2·40	2·60	3.—
95	2·20	2·60	2·80	3·30
100	2·40	2·80	3·—	3·60
105	2·60	3·—	3·25	4·—

Галицка коса № 3, 4, 5 — до трави і збіжа.
Спеціяльна коса № 6 — до псянки і козїци.
Німецка коса № 7 — — — до збіжа і шуварів.
Французька № 21 -- — — до спірної кісьби.

УСЛОВИНИ ДОСТАВИ І ЗАПЛАТИ.

Цїни подані в коронах. Товар висилаємо тільки за посліплатою (Nachnahme), почтою або желїзницею. За опаковане і висилку не почисляємо собі нїчо. Пересилку почтову оплачуємо самі, а побирателям почисляємо тільки чисту почтову таксу т. є. за 5 клґ. — 60 сот.

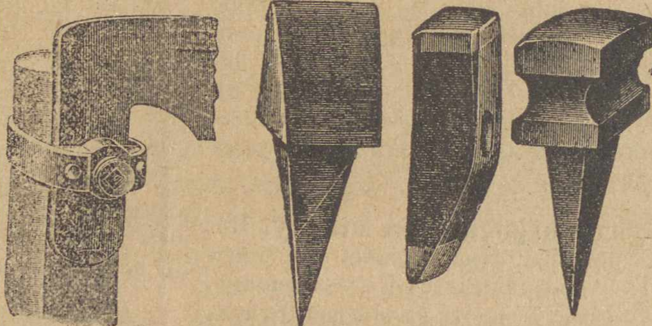
МЕНЬШЕ ЯК 3. КОСИ НЕ ОПЛАЧУЄТЬ СЯ ВИСИЛАТИ.

При замовленю **10** косів — додаємо **1** косу безплатно яко премію.
При замовленю **20** косів — додаємо **2** коси безплатно, а побирателям за перевіз нїчого не почисляємо.

Крамницям особний рабат.

Перстень до коси . . . . —·25 К.
Брусик карпатський . . . . —·30 „
Молоток до клепаня ½ клґ. ваги . . . . 1·20 „
Бабка вістра або плоска . . . . . . —·80 „
Бритва анґлїйська з футералом . . . . 2·50 „

60 (3—3) н.

Оголошеня Кас райфайзеньских.

Перші загальні збори каси пожичкової і щадничої стов. зареестр. з необмеженою порукою для громади Кисилиці і Тораки відбудуть ся дня 16. липня н. ст. с. р. о 1-ій годині пополуд. в народній школї із слїдуючим дневним порядком: 1. Вибір предсідателя і його заступника, 2. Обяснене статутів, 3. Вибір ради надзорчої, 4. Установлене стопи процентової, 5. Установлене висоти паїв, вкладок щадничих і пожичок, 6. ріжні справи. — За старшину *Василь Гасюк*, начальник.

На підставі рішеня ц. к. суду торговельного в Чернівцях з дня 13. марта 1905 зпонукана старшина каса в Старій Жучці скликати ще раз своїх членів на весняні головні збори, котрі відбудуть ся в недїлю 23. липня 1905 о 3 годині по обідї в шкільнім будинку з слїдуючим дневним порядком: 1. Звіт діяльности старшини з року 1904, 2. Перечитане і приняте річних обрахунків і біляну, 3. Вибір 2 членів старшини і 3 членів до ради надзорчої, 4. Зміна статуту §. 44, 5. Вільні внесеня і запитаня, 6. Вибір члена, що має підписати протокол зборів.

Увага: В разї, як-би не могли ся сї збори відбути ся з поза малого числа членів то відбудуть ся сї збори нановно на 30 липня 1905. о 3. години по обідї з тим самим порядком без з'гляду не явивши ся число членів — За старшину *Дарій Пігуляк*, начальник каси.

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм єсть

NERVOL

аптика др. Ю. Францоза

в Тернополи.

Се є знамените усмиряюче средство до натираня против всяких ревматичних болїв, простудженя, ломаня костий, плечий гістця і нервових недуг. Прошу уважати на напись „**Nervol**“ і не принимати нїяких „Нервотонів“.

Цїна флякона **80** сот. 10 фляконів (фляшочок) **8** кор. з оплатою і опакованем.
— (?—?)

Друкарня
‚Рускої Ради‘
виконує всїлякі роботи
скоро і дешево.

Передплачуйте і розповсюджуйте

„Буковину“

Річна передпл. враз із „Рускою Радою“ 20 Кор.

Марка охоронна: котвиця

LINIMENT. CAPS. COMP.

з аптики Ріхтера в Празї,

загально признаний знаменитий **усмирюючий лік на втиране** по цїнї 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. можна купити у всїх аптиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лік все лише в оріґінальних фляшах з нашим охронним знаком **„котвиця“** з аптики **Ріхтера** і для осторожности приймати лише фляшки тим охоронним знаком яко правдиві. 46 (39—40)

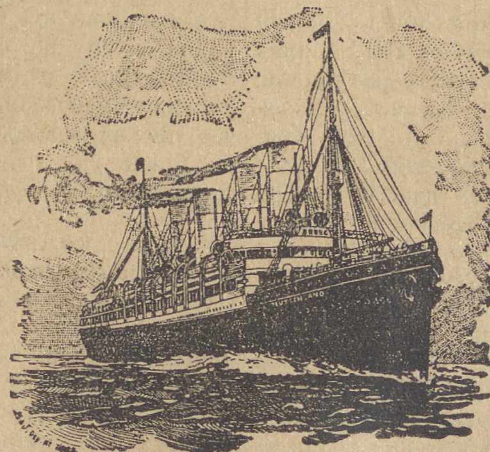
Аптика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празї, улиця Єлисавети ч. 5.

Hamburg—Amerika Linie

Проста переправа без пересїданя.

Знаним із своєї скорости почтовим і поспішним кораблем т. зв. Doppelschrauben Schnelldampf.

З Гамбурґу до

Ню-Йорку, Канади, Бразилії, країв Ля-Плята, Полудневої Африки і Східної Азиї.

Парівцї „Гамбурґ—Америка“ лінії відзначають ся тим, що суть заосмотрені в знаменитий харч, чисті каюти, і пасажири їдуть ними скоро і безпечно.

Видача карт до всїх стаций Сполучених держав і до Канади

Близші условя уділяє охотно

ҐЕНЕРАЛЬНА АҐЕНЦИЯ ДЛЯ БУКОВИНИ.

57 (5—5) Чернівцї, ул. Паньска 16.

Видає товариство „**Руска Рада**“ в Чернівцях. За редакцию відповідає: Іван Захарко.
З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.